

Sygn. akt III AUa 1758/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Kunecka

Sędziowie: SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o składki

na skutek apelacji M. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 września 2017 r. sygn. akt VII U 732/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2017 roku, w ten sposób, iż stwierdza, że zadłużenie wnioskodawcy M. M. z tytułu nieopłaconych składek na dzień 4 grudnia 2017 roku wynosi łącznie 22357,59 złotych, w tym:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 2012 roku do grudnia 2013 roku wynosi 14913,48 złotych;**
- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2012 roku do grudnia 2013 roku wynosi 6195,36 złotych;**
- z tytułu składek na Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2012 roku do grudnia 2013 roku wynosi 1248,75 złotych;**

II. dalej idącą apelację oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 3375 złotych

IV. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 września 2017 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie M. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2017 r., którą organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca jest dłużnikiem ZUS-u z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i określił wysokość tego zadłużenia.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

M. M. prowadził jednoosobową działalność gospodarczą w D. od 31 sierpnia 2001 r. W latach 2000-2002 i 2004-2007 wnioskodawca składał zeznania podatkowe PIT-28, wykazując przychód z prowadzonej działalności gospodarczej. Do dnia 7 stycznia 2002 r. wnioskodawca był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W okresie od 4 listopada 2002 r. do 30 czerwca 2008 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, w zakresie emerytalno-rentowym oraz wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim jako rolnik.

Wnioskodawca złożył wniosek do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej o wykreślenie działalności gospodarczej, wskazując zaprzestanie prowadzenia tej działalności z dniem 15 grudnia 2013 r. ZUS przeprowadził postępowanie w przedmiocie ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom oraz podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Decyzją z dnia 1 lipca 2016 r. organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresie od 1 lipca 2008 do 15 grudnia 2013 r., ustalając podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia. Decyzja została doręczona wnioskodawcy w dniu 5 lipca 2016 r. W związku z tym, że wnioskodawca nie złożył od niej odwołania decyzja uprawomocniła się.

Pismem z dnia 24 lutego 2017 r. ZUS zawiadomił wnioskodawcę o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lipca 2008 r. do grudnia 2013 r. Pismem z 28 marca 2017 r. organ rentowy zawiadomił wnioskodawcę o zakończeniu tego postępowania, wyznaczając termin 7 dni do wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego.

Zaskarżoną decyzją ZUS ustalił wysokość zadłużenia wnioskodawcy z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lipca 2008 r. do grudnia 2013 r. w kwocie 88.771,65 zł wraz z odsetkami. W okresie objętym decyzją nie doszło do zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej. Do 2016 r. wnioskodawca nie zgłaszał również zaprzestania jej prowadzenia. Wniosek o wykreślenie działalności gospodarczej z CEiDG z dniem 15 grudnia 2013 r. wnioskodawca złożył w dniu 22 kwietnia 2016 r.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten, przytaczając przepisy art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 31, art. 32, art. 46, art. 47 i art. 48 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w pierwszej kolejności wskazał, że w sprawie wnioskodawca nie wskazywał, aby wysokość zadłużenia została błędnie obliczona przez ZUS. Wnioskodawca kwestionował zasadę obciążenia składkami, twierdząc że za okres objęty decyzją składał deklaracje podatkowe nie wykazując przychodu, zatem nie powinien odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd zauważył przy tym, że przedmiotem niniejszego postępowania nie było ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego wnioskodawcy, okresów podlegania tym ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ani podstaw wymiaru składek, ale wysokość zadłużenia z tytułu nieodprowadzonych składek z tytułu tej działalności. Wobec tego Sąd pierwszej instancji stwierdził, że to, że wnioskodawca nie osiągał przychodu nie ma znaczenia dla oceny legalności zaskarżonej decyzji. Sąd podkreślił także, że kwestia podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom

społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, okresu podlegania i podstaw wymiaru składek odbywa się w odrębnym postępowaniu, które w odniesieniu do okresu od lipca 2008 r. do grudnia 2013 r. zostało zakończone decyzją ostateczną, a wnioskodawca nie złożył od niej odwołania. Jak wyjaśnił Sąd takie daty graniczne wynikają z faktu, że do 30 czerwca 2008 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom jako rolnik, natomiast z dniem 15 grudnia 2013 r. doszło do wyrejestrowania działalności gospodarczej. W międzyczasie wnioskodawca nie zawieszał prowadzenia działalności gospodarczej, a jedynie nie realizował obowiązku uiszczania tych składek, co doprowadziło do powstania zaległości składkowych. Ww. decyzja została doręczona wnioskodawcy, a wnioskodawca nie kwestionował jej treści, nie składał odwołania, zatem doszło do uprawomocnienia się tej decyzji. W tej sytuacji, w ocenie Sądu Okręgowego, na etapie postępowania dotyczącego wysokości należności składkowych, wnioskodawca nie może kwestionować okresu podlegania ubezpieczeniom, bowiem decyzja zaskarżona w tym postępowaniu, określa wyłącznie wysokość zadłużenia za zamknięty i dotychczas niekwestionowany, prawomocnie ustalony okres ubezpieczeniowy. Natomiast mając na uwadze fakt, że wnioskodawca nie zgłaszał, aby wysokość należności została ustalona wadliwie, Sąd stwierdził, że zadłużenie wnioskodawcy z tytułu należności składkowych zostało określone w prawidłowej wysokości.

O kosztach postępowania Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Z powyższym wyrokiem w całości nie zgodził się wnioskodawca, wnosząc apelację, w której zarzucił orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania materialnego, tj. art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego chybioną interpretację, w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności w postaci rozliczeń zerowych za sporny okres, jak i zeznań wnioskodawcy, w sposób niebudzący wątpliwości potwierdza, że w okresie od lipca 2008 r. do grudnia 2013 r. wnioskodawca faktycznie w ogóle nie prowadził działalności gospodarczej, tj. ani w sposób ciągły ani sporadyczny, zatem brak jest uzasadnionych przesłanek do obciążenia wnioskodawcy zapłatą naliczonych przez organ składek i uznanych przez niego za zaległe;
2. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez chybione przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że skoro wnioskodawca nie zaskarżył decyzji z 1 lipca 2016 r., tj. decyzji stwierdzającej jedynie podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu za okres od 1 lipca 2008 r. do 15 grudnia 2013 r., to tym samym brak jest zasadności złożonego przez niego odwołania od decyzji organu rentowego z 11 kwietnia 2017 r., pomimo że dopiero w 2016 r. wszczęto procedurę w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek i pomimo że w trakcie tej procedury organ ZUS winien badać czy rzeczywiście zasadnym jest obciążanie wnioskodawcy obowiązkiem zapłaty składek, czego jednak nie uczynił, choć wnioskodawca wyraźnie wywiódł ZUS-owi fakt rozliczania zerowego za sporny okres i choć wnioskodawca wyraźnie wskazywał, że dotychczas podlegał przepisom KRUS;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 234 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez chybione przyjęcie za prawdziwe domniemania prawnego o prowadzeniu przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, w sytuacji jednoznacznego wykazania braku faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej w spornym okresie, na podstawie przedstawionych dowodów w postaci zerowych rozliczeń, jak i zeznań wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę decyzji ZUS i umorzenie postępowania w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez ZUS oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania zarówno za pierwszą, jak i drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest zasadna jedynie w zakresie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od lipca 2008 r. do grudnia 2011 r. W tej bowiem części należności

uległy przedawnieniu, co wynika z pisma organu rentowego, skierowanego do wnioskodawcy już po złożeniu przez niego apelacji (pismo z 4 grudnia 2017 r. k. - 52 a.s.).

W tym stanie rzeczy zachodzi konieczność zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji ZUS z dnia 11 kwietnia 2017 r. przez ustalenie, że zadłużenie M. M. z tytułu nieopłaconych składek za okres od stycznia 2012 r. do grudnia 2013 r. wynosi, na dzień 4 grudnia 2017 r., łącznie 22.357,59 zł, w tym z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wynosi 14.913,48 zł, składek na ubezpieczenie zdrowotne - 6.195,36 zł i składek na Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - 1.248,75 zł, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W pozostałej części apelacja nie jest zasadna. Odnosząc się do twierdzeń wnioskodawcy, który wywodzi jedynie, że w spornym okresie faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej, trzeba podkreślić, że przedmiotem postępowania w tej sprawie było rozstrzygnięcie odwołania od decyzji z dnia 11 kwietnia 2017 r., którą organ rentowy określił zadłużenie wnioskodawcy z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej wysokości wynoszącej razem z odsetkami 88.771,56 zł. Co najistotniejsze decyzja ta była konsekwencją decyzji wydanej przez ZUS w dniu 1 lipca 2016 r., w której organ ustalił, że M. M., w okresie od 1 lipca 2008 r. do 15 grudnia 2013 r., podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Decyzja ta uprawomocniła się, bowiem wnioskodawca nie złożył od niej odwołania do sądu. To zaś oznacza, że w dacie wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji decyzja ta pozostawała w obrocie prawnym. Trzeba podkreślić w tym miejscu, że zakres rozpoznania sprawy przez sąd ubezpieczeń społecznych jest wyznaczony treścią zaskarżonej decyzji. Z tego powodu w postępowaniu toczącym się z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalającej wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, będącej następstwem prawomocnej decyzji organu rentowego, stwierdzającej podleganie tym obowiązkowym ubezpieczeniom, wnioskodawca nie może kwestionować samego faktu podlegania temu ubezpieczeniu. Okoliczność ta mogłaby być jedynie podważona na skutek wzruszenia decyzji organu rentowego z dnia 1 lipca 2016 r. we właściwym trybie przewidzianym przepisami prawa.

Skoro zatem ustalone zostało, że w spornym okresie wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, to konsekwencją tego jest obowiązek opłacenia za ten czas stosownych składek, co znajduje potwierdzenie w obowiązujących przepisach prawidłowo przytoczonych przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W tym stanie należało uznać, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, przy uwzględnieniu korekty związanej z przedawnieniem składek, o którym była mowa wyżej, a apelacja wnioskodawcy w tej części, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego wydano na podstawie art. 100 k.p.c. i przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.), uwzględniając okoliczność, że wnioskodawca wygrał proces w 75%.

SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Elżbieta Kunecka SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

R.S.